

Elment „Óriás”

Tegnap reggel hat előtt néhány perccel, türelemmel viselt, hosszú súlyos betegség után, életének 54. évében elhunyt Tóth András, vagy ahogy sokan ismerték „Óriás”, az egykori lemezlovas, a Telekom Kft. és a Rádió 88 tulajdonosa. Temetéséről később intézkednek.

Mindenki úgy ismerte: „Óriás”. És mindenki ismerte. Magas volt, hosszú lába volt, nagobbakat is lépett. Lehetőleg mindig előbb is lépett, mint mások.

Még hírből se ismerték a diszkót, már egész Szeged az ő bulijaira járt. S akkor is, amikor már minden sarkon volt. Mert olyan diszkót senki se tartott, mint ő: nála mindig előbb szólalt a legújabb slágerek, előbb villogott a legújabb világítástechnika. Az, hogy Óriás-diszkó – a mai napig fogalom.

Amit nem lehetett kapni – és egykor mit lehetett? – azt megépítette, összeszerelte. Imádták a rádiótechnikát, gyerekkorától rádiókat javított, rádióamatőrkedő – így ez lett a szakmája is. Ám neki ez sohasem szakma volt – szenvedély, elhivatott-

ság. Mindig a legújabb izgatta.

Még hírből se ismerték a műholdvevőt Magyarországon, ő már épített egy hatalmas tányért, hogy messzebbre lásson, halljon. És nem csak hallani, hallatsani is akart. Számára a legnagyobb óhaj, a legnagyobb szerelem kora ifjúságától: a Rádió. Ott volt tehát, amikor megszólalt Szegeden a körzeti adás. Jó volt, de nem az igazi: saját rádió kellett, amiből zene szól, a legújabb zenék; ami nem szöveget sokat, de szóra-koztat – olyan, mint a nagy példakép, a Luxemburg, „a Luxi”, az első európai lemezlovas-rádió.

Negyvenhárom éves lett az „Óriás”, mire meglett ez is: 1990. júniusában megszólalt a Mars téren a Vásárrádió, igaz, csak pár napig. Aztán évente megismétlődött a rövid eufória. Majd mind sűrűbben szólalt meg itt, Szegeden, és szerte az országban, az ideiglenes adás, amit már úgy hívtak: Rádió 88. A többi Önök is tudják, hallják. És hallani fogják továbbra is – mert ezt akarta. Csak ő nem hallja, hallgatja már. Azazhog? Nyilván hallgatja. Odaát.

Délvidéki helységnevek – szerbül, cirill betűkkel

Magyarul tilos!

A Szerbiai Alkotmánybíróság idén, január 25-én hozott döntése értelmében, tilos a délvidéki településeken a magyar helységnevek hivatalos és közéleti használata. A döntés érthetően óriási felháborodást váltott ki Vajdaságban a magyarok lakta településeken. Hogy mi áll az ügy hátterében, s mire lehet számítani az elkövetkező időszakban, annak néztünk utána a Délvidéken.

– Január 25-étől alkotmánybírást, és törvénybe ütköző cselekedetet követünk el, ha a települést jelző táblára a cirill és latin betűs elnevezés mellé magyarul is kiírjuk a falu, vagy a város – a szerbnél egyébként jóval korábbi – eredeti nevét. Topolya, Zenta, Szabadka, Magyarakanizsa, Kishegyes, Ada, Óbecse, Nagybecskerek, Törökkanizsa magyar elnevezése számunkra szülőföldünk lelkünkben, vérünkben, idegeinkben lüktető toponimák, amelyek nélkül nem anyanyelv az anyanyelv, nem kultúra a kultúra, s bizony nem haza a haza sem – mondja elkeseredetten *Dudás Károly*, a Hét Nap című délvidéki hetilap főszerkesztője.

A főszerkesztő egy furcsa összecengésre is rámutat. Jelesül arra, hogy azokban a napokban, amikor az alkotmánybíróság meghozta döntését, Belgrádban nemzetközi tanácskozást tartottak, amelynek témája a multikulturális és többnemzetiségű társadalom fejlesztése volt, mottója pedig: Megismerni és elfogadni a másságot! Hogy a dolog még ellentmondásosabb legyen, ezen az összejövetelen szólalt fel *Vojislav Kostunica*, a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság elnöke is, aki azt mondta: Az ország legyen minden polgárának az országa...

Ispánovics István, Szabad-

Budapest és Szeged még érthető, de mi van alatta? A Državna Granica országhatárt, a Novi Sad, Senta, Kanjiža pedig Újvidéket, Zentát és Magyarakanizsát jelöl... (Fotó: Miskolczi Róbert)

ka napokban megválasztott új polgármestere szerint a magyar névhasználat eltörléséről nem új keletű. Egyik nacionalista párt még 1992-ben (!) beadvánnyal fordult az alkotmánybírósághoz, hogy semmisítse meg az úgynevezett községi státútumot, amely a kisebbségi nyelvhasználatot szabályozza.

– Az akkori körzetvezető adta be a keresetet, s nyolc év után döntöttek – mondja a „civilben” jogász polgármester. – Ismeretes, hogy a Szerbiai Alkotmánybíróságban kiszolgált szocialista, kommunista politikusok ülnek, nem pedig jogászok. Az elnök közgazdász, a tagok régi politikusok, akiket, jó fizetés reményével, valahol el kellett helyezni. Ha egy ilyen testület dönt, bár én legalista vagyok, én nem fogom betartani a rendelkezéseit. Tudniillik ez az alkotmánybíró-

Az akadémikus szava

Munkatársunktól

Dr. Szelei István, a Vajdasági Tudományos Akadémia rendes tagja, az alkotmánybíróság határozatának hírére hallván, így nyilatkozott: „Aligha elegendők azok a jelzők, amelyekkel az alkotmánybíróság döntését a Vajdasági

Magyar Szövetség illeti, amikor a tisztesség, a becsület, a civilizáltság, a jólneveltség hiányát vetvén a szemére a nevezett állami intézménynek.

Úgy véljük, sokkal mérhetlenebbül többről van szó: az emberi gondolkodás csődjéről...”

ság most politikai döntést hozott. Mindaddig ugyanis, míg a milosevicsi rendszer volt hatalmon, nem hoztak döntést, most amikor felállt egy új demokratikus parlament és kormány, döntöttek. Ispánovics István szerint

ezt azért tették, hogy visszavetést váltsanak ki a társadalomban, hiszen ez a döntés nincs összhangban azokkal a nemzetközi szerződésekkel, megállapodásokkal sem, amelyeket Jugoszlávia aláírt. Ezt a döntést ők, mármint a

szabadkai képviselőtestület, nem fogják érvényesíteni, mondotta a testvérváros első embere. Így azután továbbra is lesz Subotica, cirill és latin betűs változatban, valamint Szabadka, így ahogyan azt leírtuk. De a többi vajdasági településen is így lesz ez, mert a kisebbségek (nem csak magyarok) lakta falvakban, sehol sem kívánják betartani a legfelsőbb szerbiai instancia döntését.

A határozat ellen tiltakoznak a vajdasági kulturális, oktatási és egyéb intézmények is. Így például a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség 86 tagszervezete, a Magyar Tanszék, a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, a Vajdasági Magyar Szövetség, sőt a zömmel szerb nemzetiségű tagságot tömörítő Szociáldemokrata Unió is!

Kisimre Ferenc

Ötéves a Tiszánét

Munkatársunktól

A szakmát, partnereit és viszonteladóit látta vendégül tegnap Szegeden, az MTA Szegedi Akadémiai Bizottság Központjában az ötéves születésnapját ünneplő Tiszánét. A térség vezető internetszolgáltatója pontosan egy éve „tért meg a Matávhoz”, azóta a legnagyobb magyar távközlési cég birtokolja a többségi tulajdonrészt. A megjelenéskor *Kurusa Árpád*, a Tiszánét Rt. vezérigazgatója köszöntötte, s emlékezett arra az öt esztendőre, ami egy ilyen cég életében nagyon hosszú, mármár történelmi távlat. *Straub Elek*, a Matáv Rt. elnök-vezérigazgatója arról beszélt, miként illeszkedik a szegedi in-

ternetszolgáltató a Matáv stratégiájába. A cég telefontársaságként ment el Szegedről, illetve a megyéből, s távközlési szolgáltatóként jön vissza 2002-ben, a piac szabaddá válásakor. Pontosabban már ma is jelen van és nem csupán az interneten, hanem a kábeltévében, illetve az üzleti adatátvitelen keresztül is. *Szeri István* kamarai elnöként, valamint Tisza Volán vezérigazgatóként emlíndta, hogy ő képviselte cégét a kezdeteknél a Tiszánétben, amikor kicsit még aggódott, hogy mit csinálnak majd ezek az „örült” fiatalok. *Váczi Zoltán* kereskedelmi igazgató egy új szolgáltatást, a Wekker csomag bevezetését jelentette be.

Megkerült az ellopott majom

Zsákba dugták Gizit

Szerencsés véget ért a majomkaland: tegnap hajnalban megkerült Gizi, a Szegedi Vadasparkból kedden ellopott cercóf. Amint tegnapi lapszámunkban megírtuk, a világszerte ritkaságnak számító mocsári cercófokat – amelyekből Magyarországon csak Szegeden élt egy pár – a déli órákban lepte meg a tolvaj. Föltörte a hidegre érzékeny majmok faházát, fölfeszítette a benti ketrecet, s magával vitte a nőstény majmot, Gizit.

A rendőrség a cercóf keresésére indult, s jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek. Az állat eltűnéséről a lapok mellett a rádió és televízió is hírt adott – talán éppen a nagy nyilvánosságától riadt meg a majomtolvaj, aki egy zsákba dugta Gizit, s szerda hajnalban egy vadasparkhoz közeli épület kapuja előtt hagyta. Itt találták rá a megszeppent cercófra, „akit” a rendőrök juttattak haza. *Dr. Gósi Gábor*, a Szegedi Vadaspark igazgatója elmondta: Gizi jól van,

Ismét együtt a mocsári cercófpár, Gizi (balról) és Géza. (Fotó: Karnok Csaba)

az orvosi vizsgálat szerint egészséges, sérülés nélkül vészelté át a szökést. Párja, Géza, nagy örömmel fogadta visszatérő társát, akivel most a faházán erősebb és védettebb régi majomházban élvezik az otthon

melegét. A vadaspark szakemberei remélik, hogy a kihalástól fenyegetett mocsári cercófokat családját Gizi és Géza hamarosan utódok világra hozatalával teszi nepe-sebbé...

Ny. P.

Paál Istvánra is emlékeznek az Auditórium Maximumban

Újra elhangzik a Petőfi napja

Új hangfelvételt készítettek a Szegedi Egyetemi Színpad 1973-ban Paál István rendezésében bemutatott, és azóta legendássá lett Petőfi napja című produkciójából. A régi tagok és a Szegedi Szimfonikus Zenekar közreműködésével felvett hanganyagot szombaton délután fél 5-kor mutatják be a társulat egykori előadásainak helyszínén, a bölcsészkar Auditórium Maximumában.

A JATE vezetése 1972 őszén megbízta Paál Istvánt, a Szegedi Egyetemi Színpad irányítóját, hogy a következő év márciusára készítsen a társulat egy nagyszabású Petőfi-műsort, ami a költő születésének 150. évfordulójához is kapcsolódik és a forradalmi ifjúsági napok alkalmából is előadható. Paál István a szokványos, mappából felolvasott unalmas versösszeállítással szemben valami új szerűt akart kitalálni. Felkereste a Petőfi-kutató *Fekete Sándort*, akitől azt a tanácsot kapta, nézzzen utána, hogy a forradalom napjaiban milyen

jelentéseket, fel- és leiratokat küldözgettek egymásnak a rendőri szervek, a helytartótanács és a nádor. Mint kiderült, a besúgók már akkor is ugyanolyan rosszindulatúak és ostobák voltak, mint a Kádár-korszakban. Paál végül Petőfi napja címmel egy olyan összeállítást készített, amelyben a korabeli jelentéseket szembesítette a költő naplójával és három, a forradalom napjaiban írt versével (Dicsőséges nagyurak, Nemzeti dal, A szabadsághoz). Egy drámai hatású dokumentumműsor született, *Vági Lászlótól*, az Angyalok együttes vezetőjétől kért hozzá zenét. Vági két éjszaka alatt komponálta meg a muzsikát, amit azután egy szál klasszikus gitárral adott elő. A Groggy-féle szegény színház jegyében fogant produkció – amit később Petőfi Rock néven is emlegettek, bár zenének semmi köze sem volt a rockhoz – hatalmas sikert aratott, az 1973. március 15-én az Auditórium Maximumban megtartott bemutató a közönség bevonásával valódi ünnepléssé, már-már tüntetéssé változott. A nézők

spontán kivonultak az utcára, végighaladtak a korzón egészen a Móra Ferenc Múzeumig, ahol a társulat egyik tagja, *Dózsa Erzsébet* elszavalta A Tűz márciusát. Az előadás létrehozóit figyelte a rendőrség, volt olyan is, akit rövid időre le is tartóztattak. Ennek ellenére Paál és csapata később többször is előadta a Petőfi napját. Nemcsak idehaza, hanem lengyelországi, ausztriai, olaszországi és jugoszláviai színházi fesztiválokra is. A Szegedi Egyetemi Színpad 1974-es feloszlása után a tagok egy részéből, Ács Jánosból, Árkosi Árpádból, Paál Istvánból neves színházi szakember lett.

1998-ban, néhány hónappal Paál István öngyilkossága előtt, *Soltészky Tibor*, a Magyar Rádió dramaturgja, a Rádiószínház rendezője javasolta Vági Lászlónak, hogy a társulat régi tagjaival készítsenek rádiófelvételt a legendává lett régi produkcióból. Paál István is örömmel fogadta a felkérést, de néhány héttel később levetette magát egy győri toronyház tetejéről. Vági László úgy érezte, tartoznak neki annyival, hogy

megcsinálják a hangfelvételt. A munkához a Soros Alapítványtól, a MASZK Egyesülettől, a Magyar Kulturális Örökség Minisztériumától és a Magyar Rádiótól kaptak anyagi támogatást. A hangfelvételen hallható oratorikus változathoz *Pavlovičs Dávid* hangyzenekari hangszerelést készített, előadóul *Gyüdi Sándor* vezényletével a Szegedi Szimfonikus Zenekar kérték fel. Közreműködött továbbá Szirtes Edina hegedűn, *Vági László* és *Veszélka Attila* gitáron, *Volent Zsolt* dobban. A szövegeket *Ács János*, *Demcsák Katalin*, *Keserű Imre*, *Krékits József*, *Pallagi Anikó*, *Papes Béla*, *Papp László*, *Pusztai Mária*, *Soltészky Tibor*, *Szendy Mária*, *Szirtes Edina*, *Vági Bence*, *iffi Vági László*, *Vági László*, valamint a szentesi Horváth Mihály Gimnázium drámatagozatos diákjai adták elő. A hangfelvételt bemutatóját szombaton délután fél 5-kor tartják az Ady téri egyetemi épület Auditórium Maximumában, ahol megemlékeznek a három éve elhunyt Paál Istvánról is.

Hollósi Zsolt